

Vejle, d. 27/6 2007

Til Folketingets uddannelsesudvalg

Giv folkeskolernes afgangsklasser og deres lærere en undskyldning for den elendige afgangsprøve i geografi.

- Prøven var ALT for lang til den afsatte tid
- Spørgsmålene var dårligt formuleret
- Svarmulighederne var flertydige
- Der er direkte fejl i teksten
- Bilagene var af elendig kvalitet
- Eleverne blev ikke behandlet ens

Tirsdag d. 22. maj var en del af 9. klasses eleverne til skriftlig afgangsprøve i geografi. Emnet var "Norden", men en stor del handlede om klima – et tema, som ifølge læseplanen for geografi delvis gennemgås i 8. klasse. Dengang vidste hverken lærer eller elever, at det kunne blive pensum til en skriftlig prøve, og man kunne derfor ikke tage de nødvendige hensyn i undervisningen.

Hvilket klima blev prøven så afholdt i? Det første ord, der falder en ind, er "stress". Der var 20 overordnede spørgsmål, som hver især typisk rummede 4-6 underspørgsmål. For at kunne svare på spørgsmålene skulle man læse en kort indledende tekst, og ofte afkode et landkort eller forskellige former for grafer og tabeller. Og, jo, det passer da fint med, hvad man bl.a. beskæftiger sig med i geografitimerne, men prøv lige at klare dette på ½ time. Ja, du læste rigtigt: 30 minutter til det hele, fra side 1 til side 23. Det er et krav som end ikke en professor i geografi¹ eller flere af elevernes lærere kan honorere – og de *har* prøvet!

Antallet af spørgsmål var alt for stort. Det bør være et minimumskrav, at også de lidt svagere læsere kan nå at læse spørgsmålene. Om de så kan svare på dem, er en anden sag. Det kræver i hvert fald, at de kan forstå dem! Og det kan knibe for selv de dygtige elever.

¹ Professor, dr. scient. Johannes Krüger, Geografisk Institut, Københavns Universitet har på opfordring besvaret prøven. Det tog ham 37 minutter.

Spørgsmål i en multiple-choice test, som der her er tale om, skal være præcise, og svarmulighederne entydige, så der ikke kan være tvivl om, hvad der er korrekt og hvad der ikke er korrekt. Mange af de svarmuligheder, der blev givet til prøven, lever ikke op til disse krav (se bilag 1). Der kan stilles mange – og yderst rimelige – uddybende spørgsmål til flere af svarmulighederne, og det duer slet ikke til en prøve, hvor eleverne kun har mulighed for at sætte et kryds uden at kunne uddybe/begrunde deres overvejelser.

Hvis man virkelig mener, at det er hensigtsmæssigt at teste eleverne på denne firkantede måde, så skal der i det mindste være spørgsmål og svar, der passer til prøveformen. Mange af spørgsmålene ville have været velegnede til en mundtlig eksamen, hvor der kunne være en dialog mellem læreren og eleven.

Til en del af spørgsmålene var der bilag, hvor eleverne, f.eks. på et kort skulle aflæse navne på floder. Meldingerne fra mange skoler er, at disse bilag var af en meget dårlig kvalitet: det var simpelthen svært at læse, hvad der stod. Fagkonsulenten i geografi for folkeskolen, Henrik Nørregaard, mener ikke, at den dårlige kvalitet af bilagene har været et generelt problem. På nogle skoler har kortene altså været gode nok. Det betyder, at eleverne landet over har haft meget forskellige forudsætninger for at svare på spørgsmålene. Det er ikke godt nok.

Prøven blev afholdt som erstatning for en elektronisk prøve, der blev aflyst i sidste øjeblik. Systemet kunne ikke håndtere så mange elever ad gangen. Hvorfor har man haft så travlt med at tvinge denne prøveform igennem, at man valgte at overhøre de advarselssignaler, der gennem måneder blev sendt tilbage fra skolerne?

Spørgsmålene og de korrekte resultater fra den aflyste prøve blev af uransagelige grunde snart efter lagt ud på undervisningsministeriets hjemmeside. Men nu var det hverken værre eller bedre end, at man til den "manuelle" prøve d. 22/5 valgte at køre videre med samme emne, og spørgsmål, der til forveksling lignede de allerede offentliggjorte spørgsmål. Genbrug er godt, men absolut ikke i denne sammenhæng! På flere skoler havde geografilæreren fanget ideen, og brugt de sidste undervisningstimer til at gennemgå den aflyste prøve og dens resultater for eleverne. Det betyder, at disse elever blev stillet langt bedre end deres kammerater landet over ved prøven d. 22/5. Endnu en urimelig forskelsbehandling.

Til orientering skal jeg oplyse, at i gymnasiet oplevede man i år TO situationer, hvor der kunne være tvivl om, hvorvidt indholdet af nogle opgaver kunne være blevet kendt før tiden. I begge tilfælde valgte man – som det er normal procedure – at skrotte alle kopier af disse to opgavesæt landet over, og fremsende nye opgaver. Sådan!

Er du forvirret? Ja, det var eleverne også efter prøven! Og så var de ikke engang blevet spurgt om, hvor Nakskov eller Undervisningsministeriet ligger henne.

Dette er endnu et eksempel på, at Undervisningsministeriet har ladet eleverne i stikken i denne eksamensperiode. Gennem de mange forhastede forandringer, som skolerne har været udsat for fra politisk side gennem de seneste år, er det lykkedes at bringe alt for megen uro og usikkerhed ind i klasselokalerne. Og det selvom skolerne og lærerne arbejder hårdt for at skåne eleverne for de værste bivirkninger. Det kan de desværre ikke til en skriftlig eksamen.

Hvorfor er der aldrig nogen, der påtager sig et ansvar, og tager konsekvensen, når det går galt? Hvorfor skal eleverne betale prisen for, at tingene sejler i Undervisningsministeriet?

Bertel Haarder har i flere (stort set enslydende) avisindlæg afvist at have noget som helst ansvar for problemerne ved dette års eksamen. Det er COWI consult og opgavekommisionen, der har et ansvar – ikke ministeren! Ja, faktisk mener han, at det er gået fantastisk godt, fordi der kun har været problemer med den afbrudte biologieksamen. Han svarer ikke på konkrete spørgsmål om geografieksamen, så derfor håber jeg, at I kan få tilfredsstillende svar ud af ministeren.

- Giv eleverne en undskyldning
- Lad dem overføre årskaracteren som eksamenskaracter
- Få en garanti for at dette makværk ikke vil gentage sig.

Med venlig hilsen

Peter Leineweber
Bøgomvej 31
7100 Vejle
pleine@gmail.com

Far til en frustreret 9. klasses elev

Bilag 1

I flere af spørgsmålene skal eleverne først afkode den indledende tekst. Eks.:

"...Solen står i zenit, når dens stråler rammer vinkelret ind på en vandret overflade."

Slug lige den, når du sidder til prøve i 9. klasse og næppe har hørt om zenit før!

Også i andre spørgsmål skal eleverne i den indledende tekst forholde sig til nye begreber, inden de skal tage stilling til de egentlige spørgsmål. Det er i høj grad med til at øge stressniveauet til en eksamen.

Og så er der fejl og vildledende formuleringer. Et par eksempler:

- "Mange søer inde i landet giver øget fordampning og mere nedbør" Rigtigt eller forkert? Ja, nu er mange jo et relativt begreb, og formuleringen ser fuldstændig bort fra, at søernes størrelse også må have stor betydning. Tre store søer kan give meget større fordampning end mange små.
- I den belærende indledning til opgave 8 hedder det: "Jordens hældning i forhold til jordbanen er årsag til, at klimaet bliver varmere, jo tættere man kommer på ækvator". Det er forkert og den elev, der har sprunget dette over (fordi hun havde travlt), har været langt bedre stillet, end de elever, der har funderet over, hvad meningen var med *det* udsagn. At det så slet ikke giver relevant information i forhold til det efterfølgende spørgsmål, gør kun sagen værre.
- "Energiproduktion ved hjælp af vedvarende energikilder giver ingen ændringer i naturen og er derfor meget miljøvenlig". Dette svar er forkert i opgave 15. Det skyldes må ordet *derfor*, men når "vedvarende energikilder" kædes sammen med "miljøvenlig", så skal man ikke have meget travlt, før man i farten markerer dette udsagn som korrekt.
- "Tåge består af vanddamp" Rigtigt eller Forkert? Ifølge rettevejledningen er udsagnet ikke korrekt. Det *er* måske teknisk mere korrekt at tale om "fortættet vanddamp", men når eleven kun kan svare rigtig eller forkert, og ikke har mulighed for en uddybende forklaring, så er det helt urimeligt, hvis ikke man anerkender, at udsagnet er korrekt.

Og det er netop et af problemerne ved denne prøveform. Formen er valgt udelukkende for at gøre det let og billigt at vurdere resultaterne. Den er ikke valgt for at vise om eleverne er i stand til at ræsonnere eller tænke tanker ind i en større sammenhæng, som geografi, jo også handler om.